

Till Havs- och vattenmyndigheten

2018-06-17

Dialog kring fördelning av torskkvoter i Östersjön och Öresund

Inledning

Landsbygdsnätverket

Landsbygdsnätverkets syfte är att bidra till en fruktbar dialog mellan olika aktörer inom bl.a. fiskerinäringen. Att finna system för fördelning av kvoter som gynnar ett kustfiske och lokala landningar av fisk är en viktig del i detta arbete. Av denna anledning har arbetet i den tematiska gruppen för fiske och vattenbruk omfattat gruppdiskussioner om fördelning av torskkvoter i Östersjön och Öresund.

Bakgrund till arbetet

Under Landsbygdsnätverkets paraply har tidigare diskuterats hur fördelning av kustkvot och regionalkvot skulle hanteras inom ITQ-systemet i det pelagiska fisket i Östersjön. Arbetet samlade företrädare för länsstyrelser och fisket och ledde fram till en skrivelse till Havs- och vattenmyndigheten. Arbetssättet sågs som positivt och bedömdes därför tillämpligt även på diskussioner om torskkvoter och demersalt fiske i Östersjön (Skåne-Stockholms skärgård).

Torskkvoterna för det östra och västra beståndet i Östersjön beslutas inom EU och delas i Sverige upp i en del till aktiva redskap (trål) och en del till passiva redskap (burar, nät och krok). Inom tråldelen finns sedan den 1 januari 2017 en individuell årlig tilldelning (hur mycket varje fartyg får fiska). Fartygen kan byta delar av denna kvot mellan sig under året. För trålfisket gäller ett infiskningskrav om 1 ton per år i vardera området. Detta system infördes delvis för att bättre kunna hantera landningsskyldigheten.

För de passiva redskapen finns ingen individuell tilldelning, utan kvoten är helt gemensam, däremot finns det ett visst infiskningskrav för varje fiskare. Detta innebär att varje fiskare med tillstånd för torskfångande passiva redskap och en båt över 8 m varje år måste fånga minst 200 kg i dessa redskap för att få behålla sitt tillstånd under nästkommande år. För båtar under 8 m finns dock inget infiskningskrav.

Fördelningen av den totala kvoten mellan trål och passiva redskap under 2018 var 35procent för trål och 65procent för passiva redskap i västra beståndet och 92procent trål och 8procent passiva i östra beståndet. Fisket med passiva redskap efter torsk i Östersjön är det fiske som drabbats mest av problem kopplade till ökande sälpopulationer m.m.

För närvarande nyttjas varken östra eller västra kvoten fullt ut. Kvoten i östra Östersjön nyttjas i låg grad p.g.a. småvuxet bestånd, sälskador och sälparasiter i fisken, WWF:s rödljus i Fiskguiden samt ett mycket lågt pris p.g.a. dessa faktorer. Trålfisket i den västra kvoten (där fisken har bättre kvalitet och därmed ger bättre betalt) nyttjas i högre grad.



De nuvarande förhållandena skapar problem för såväl fiskeföretagens lönsamhet som för att behålla nödvändig infrastruktur på regional och lokal nivå. Dessa problem har lyfts av såväl fiskets organisationer som regionala och kommunala företrädare, bl.a. genom det uppdrag 17 kustkommuner ställde sig bakom 2017.

Genomförande

Två möten har hållits för att mellan olika intressenter diskutera förutsättningar, problemställningar och syn på olika lösningar när det gäller framtida fördelning av torskkvoter i Östersjön. Inbjudna till båda mötena var fiskets organisationer, länsstyrelserna mellan Skåne och Stockholm, intresserade kommuner samt Skärgårdarnas riksförbund.

Möte 1 hölls den 4-5/3 2019 i Kalmar

Deltagare:

Rolf Gydemo, mötesordförande/moderator
Karl-Erik Karlsson, Skärgårdarnas riksförbund
Tobias Borger, länsfiskekonsulent LST Kalmar
Johan Wagnström, enhetschef LST Skåne
Sven-Olof Pettersson, Karlskrona kommun
Andreas Pettersson, länsfiskekonsulent LST Gotland
Vesa Tschernij, Simrishamns kommun
Bengt Larsson, sekreterare SYEF, fiskare
Jonas Kromnov, funktionschef LST Blekinge
Martin Stålhammar, länsfiskekonsulent LST Blekinge
Tore Johnsson, vice ordförande SFPO, fiskare
Malin Skog, ordförande Landsbygdsnätverkets tematiska grupp, mötessekreterare

Vid mötet kom deltagarna fram till en gemensam problembeskrivning och avgränsning. Varje organisation förde fram sina grundläggande synpunkter på behov och lösningar. Resultatet blev en matris med frågeställningar kring hur olika ”system” hanterar olika problem. Deltagarna gav sig i uppgift att till nästa möte formulera sina synpunkter på matrisens frågeställningar.

Problembilden (förutsatt att det finns fisk att fiska) sammanfattades i följande begrepp: Kapacitet, Framtid, Inaktiva fiskare, Tillstånd, Flexibilitet, Landningsskyldigheten, Omställning, Trålfiske – Passiva redskap, Småskaligt – Storskaligt, Kustnära – Längre ut, Volym?, Infiskningskrav, Inlåsning, Fisketurism, Kvoter, Inkomster?

Detta är i stort sett fortfarande samma problembild som identifierades vid en workshop med Jordbruksverkets referensgrupp för yrkesfiske under våren 2017.

Möte 2 hölls den 20/3 2019 i Kristianstad

Deltagare:

Rolf Gydemo, mötesordförande/moderator
Karl-Erik Karlsson, Skärgårdarnas riksförbund
Tobias Borger, länsfiskekonsulent LST Kalmar



Johan Wagnström, enhetschef LST Skåne
Tore Johnsson, vice ordförande SFPO, fiskare
Fredrik Lindberg, SFPO
Malin Skog, ordförande Landsbygdsnätverkets tematiska grupp, möttessekreterare

Antalet deltagare var färre vid det andra mötet. Några meddelade förhinder, andra avstod från att delta.

Vid det andra mötet fokuserade deltagarna på den framtagna matrisen och diskuterade utvalda frågor i denna samt fyllde i den med text/argument. Hela matrisen kunde inte fyllas i då tiden inte medgav detta. Mötesdeltagarna ansåg inte att ett ytterligare möte skulle föra diskussionen tillräckligt mycket framåt mot en gemensam syn för att vara motiverat.

Resultat

Deltagarna var överens om problembilden, men inte om hur de komplexa problemen bäst kan lösas. Länsstyrelserna och de lokala kommunernas intressen är i första hand att bibehålla lokala/regionala landningar, infrastrukturer och förädlingskapacitet m.m. för att skapa mervärden i den lokala/regionala ekonomin, medan näringen i första hand ser till fiskeföretagens egna möjligheter att skapa lönsamhet och flexibilitet i sitt fiske på ett ansvarsfullt och hållbart sätt. Tre olika system diskuterades som metoder för att hantera problemen: individuella kvoter med stor regional tilldelning, permanent överförbarhet (ITQ) samt dagens system. SFPO var för ett system med permanenta överföringar i trålfisket, medan övriga aktörer var emot ett sådant system. Länsstyrelserna och kommunerna har sedan tidigare föreslagit ett system med väl tilltagna regionalkvoter. Vid det andra mötet framgick att åsiktsskillnaderna kring utformningen av ett nytt system var för stora för att ett gemensamt förslag skulle kunna uppnås. Därmed saknas också för närvarande förutsättningar för en fortsatt dialog i frågan i det forum Landsbygdsnätverket utgör.

Landsbygdsnätverkets tematiska grupp för fiske och vattenbruk överlämnar till Havs- och vattenmyndigheten att utarbeta ett system avseende fördelning av torskkvoter i Östersjön. Vi konstaterar samtidigt att Havs- och vattenmyndigheten i det arbetet måste involvera berörda intressenter.

Rolf Gydemo,
Ordförande för gruppens arbete

Malin Skog
Sekreterare i gruppen
(Vid genomförandet för aktiviteten
Ordförande i den tematiska gruppen för
fiske och vattenbruk,
Landsbygdsnätverket)

